

Aktiv Ferie

Case rapport – Evaluering af Idræt for Alle

Indhold

1. Introduktion	9
2. Projektets aktiviteter	10
3. Projektets resultater	10
4. Projektets virkning	11
5. Læring og inspiration fra projektet	13

1. Introduktion

Projektet "Aktiv Ferie" blev gennemført i Mariagerfjord Kommune i samarbejde med primært kommunens frivillige idrætsforeninger. Hobro Julemærkehjem, sundhedsplejersker, DGI og lokale fitnesscentre har også været samarbejdspartnere. Projektet var en videreudvikling og styrkelse af et eksisterende gratis tilbud målrettet forenings- og idrætsuvante børn samt børn, der ikke kommer på ferie med deres mor og far. Det eksisterende tilbud havde børn i 3. til 6. klasse som målgruppe. Baggrunden for projektet var, at kommunens målinger viste, at hvert fjerde barn i Mariagerfjord Kommune var overvægtige, og at der er en tendens til, at overvægt hos børn i udskoling fortsætter ind i voksenlivet. For at mindske kommunens overvægtsproblemer fokuserede projektet på idrætsforeningsuvante på folkeskolens mellemtrin og udskoling, da der i denne gruppe var et stort forenings- og idrætsfrafald.

Projektets overordnede formål var at mindske antallet af forenings- og idrætsuvante, herunder børn med overvægtsproblemer på folkeskolens mellemtrin og i udskoling.

Mariagerfjord Kommune refererer i projektets interne evalueringsrapport² til, at undersøgelser har vist, at det kan være svært for foreningsuvante børn at komme ind i en forening. Samtidig pegede kommunen på, at kommunens foreninger generelt ønskede at modtage og inkludere børnene, men at der manglede et bindeled mellem børnene og foreningerne.

Projektet havde tre hovedmål:

- At opnå et større kendskab til overvægtige børns præferencer for deltagelse i foreningslivet
- At skabe et bindeled mellem de foreningsuvante børn og foreningerne
- At øge andelen af forenings- og idrætsuvante og herunder overvægtige børn i kommunens idrætsforeninger

På det konkrete niveau havde projektet fem mål:

- At skabe kendskab til foreningsliv og idræt for foreningsuvante og overvægtige børn
- At nedbryde barrierer for børn, der har svært ved at deltage i foreningsaktiviteter
- At muliggøre idrætslivet for økonomisk ressourcetsvage familier

² Mariagerfjord Kommune, Aktiv ferie – en bro mellem unge og foreningslivet, Evalueringsrapport, 2016

- At skabe en relation mellem forvaltningerne Kultur og Fritid, Sundhed og Træning, skolelærerne samt frivillige foreningsledere
- At sluse børnene ud til en forening og fastholde dem i nye idrætsvaner, blandt andet ved hjælp af en mentorordning og sociale frivillige kræfter

2. Projektets aktiviteter

Projektet planlagde at gennemføre en række aktiviteter:

- For det første var der tale om to aktiviteter, der havde til formål at afdække målgruppens behov og motivation, og tilrettelægge hvorledes tilbuddet kunne markedsføres over for målgruppen:
 - Undersøgelse af overvægtige børns behov
 - PR-indsats for at få kontakt med alle børn i kommunen
- For det andet var der tre aktiviteter, der havde til formål at lette indslusningen af de foreningsuvante børn i foreningerne:
 - Lederforum for at udvikle foreningerne
 - Afvikling af aktiv ferie i uge 7 og 42
 - Mentorordning for at fastholde nye medlemmer ved opstart i foreningerne

3. Projektets resultater

Projektet gennemførte i høj grad de planlagte aktiviteter og lykkedes i høj grad med de konkrete resultater, der var sat som mål:

- Den gennemførte indledende undersøgelse bidrog med væsentlige erfaringer om overvægtige børns præferencer for deltagelse i idrætsforeningerne til gavn for det videre arbejde med Aktiv Ferie og i kommunens foreningsliv³
- Der blev gennemført en omfattende PR-indsats, som medførte at 96 % af kommunens børn og unge fik kendskab til projektet. Indsatsen var dyr og tidskrævende, men resultatet af indsatsen var meget tilfredsstillende
- Der blev i projektperioden afviklet syv lederfora, hvor der blev skabt netværk, samarbejde og ny viden og praksis hos de frivillige i de deltagende foreninger. Der var tilfredshed blandt foreningslederne med de syv fora, men fremmødet var svingende de enkelte arrangementer imellem. De deltagende foreninger var primært større foreninger, hvor de mindre foreninger manglende overskud og ressourcer til at deltage
- Som en del af lederforum blev forskelligt udstyr til aktivering af idrætsuvante børn indkøbt og præsenteret for gruppen. Udstyret blev samlet i en trailer, som foreningerne gratis kunne låne. Foreningerne tog godt imod dette tiltag
- Aktiv ferie blev afviklet i uge 7 og 42 i både 2015 og 2016

³ Mariagerfjord Kommune, Når børn råber op - Børns barrierer og motivation for idrætsdeltagelse

- Projektet aktiverede en tung målgruppe af henholdsvis piger, foreningsinaktive og teenagere. 23,5 % af de deltagende idrætsforeninger fik flere medlemmer gennem projektet⁴, 17,5 % af de deltagende teenagere startede til en ny idræt, og 20 % af de deltagende teenagere blev *mere* aktive (målt fire måneder efter deltagelsen i projektet). Andelen af deltagende forenings*inaktive* i de forskellige ferieuger var henholdsvis mellem 23 % og 36 %, mens andelen af deltagende teenagere var mellem og ca. 50 % og ca. 25 %
- Projektet aktiverede gennem gratis idrætstilbud samlet ca. 1700 til 1800 børn i 45 idrætsforeninger i fem ferieuger i 2015 og 2016.⁵ At tilbuddet var gratis nedbrudte barriererne for børn, der ellers ville have svært ved at deltage i foreningsaktiviteterne
- Der blev skabt en relation mellem forvaltningerne Kultur og Fritid og Sundhed og Træning og gennem de syv afholdte lederfora til de frivillige foreningsledere. Projektet lykkedes dog ikke med at skabe en relation til skolelærerne og få deres bistand i projektet

På følgende områder lykkedes det ikke at skabe de ønskede konkrete resultater:

- Der var ikke sammenhæng, mellem hvilke foreninger der benyttede lederforum, og hvilke der har meldt sig på 'Aktiv Ferie' eller indgået aktivt i mentorarbejdet
- I forhold til rekruttering af børn og unge til tilbuddene i foreningerne i ferieugerne viste projektets resultater, at det var en udfordring at rekruttere de ældre teenagere (8. og 9. klasse elever)
- Mentorordningen gav ikke de forventede resultater. Selvom mange foreninger blev præsenteret for ordningen, var der kun to foreninger, hvor frivillige ønskede at være mentorer. På grund af de manglende resultater med mentorordningen faldt bindeledet mellem ferieaktiviteterne og fastholdelsen af målgruppen i foreningslivet bort

4. Projektets virkning

Som det beskrives nedenfor, så kan projektets datamateriale ikke afdække, hvorvidt projektet øgede idrætsdeltagelsen hos de forenings*inaktive* og herunder de overvægtige børn. Det er derfor uvist, hvorvidt projektet har bidraget til at opfylde det overordnede formål om at mindske antallet af forenings- og idrætsuvante, herunder børn med overvægtsproblemer.

Gennem den indledende undersøgelse af de overvægtige børns præferencer og den interne evalueringssrapport fik kommunen (og idrætsforeningerne) en række erfaringer med, hvordan der skal arbejdes med målgruppen.

⁴ 20 repræsentative foreninger ud af i alt ca. 120 foreninger i kommunen har svaret på spørgsmålet, hvorfor resultatet er behæftet med en stor usikkerhed.

⁵ Der er ikke tale om et unikt antal, da der kan være gengangere blandt de deltagende børn. 23 forskellige foreninger har deltaget i projektet.

Projektet har vist, at konceptet omkring 'Aktiv Ferie' formåede at tiltrække en del af målgruppen til idrætsforeningerne, men det skete ikke gennem mentorordningen, som var tænkt som det primære bindeled mellem de foreningsuvante børn og foreningerne.

Projektet er (indtil videre) forankret i 2017, hvor kommunen har afsat midler til at videreføre projektet i de to ferieuger. Projektet vil blive tænkt sammen med et andet breddeidrætsprojekt, som har som mål at skabe nye aktivitetsformer i kommunens idrætshaller, og hvor foreningsuvante skal introduceres til og tilknyttes hallerne gennem udvidede idrætsstilbud. Samtidig har kommunen gennem projektet fået en nyttig viden om, hvordan foreningerne tager imod et kommunalt breddeidrætsprojekt, og herunder hvad tilbuddet skal indeholde, og hvordan tilbuddet skal præsenteres for at få foreningernes opbakning til projektet. Det er kommunens forventning, at denne viden vil være nyttig i en række kommende projekter på breddeidrætsområdet.

I forhold til det overordnede formål med 'Idræt for Alle' var der følgende virkninger:

Flere aktive borgere

Projektet arbejdede med en målgruppe, der har en høj andel af idrætsuvante og foreningsinaktive, og kommunen undersøgte i opstarten og løbende i projektet, hvilke grupper der tilmeldte sig projektet. Resultaterne viser som tidligere nævnt, at 23,5 % af de deltagende idrætsforeninger fik flere medlemmer, 17,5 % af teenagerne startede til en ny idræt, og 20 % af de deltagende teenagere blev mere aktive. Datamaterialet kan dog ikke afdække, hvorvidt projektet øgede idrætsdeltagelsen hos de foreningsinaktive og herunder de overvægtige børn.

Hobro Julemærkehjem, der hjælper overvægtige børn og unge, har gjort brug af projektets tilbud og herigennem har en stor gruppe overvægtige børn haft glæde af tilbuddet. Der foreligger ikke en viden om, hvorvidt det var kommunens egne overvægtige børn, der benyttede sig af tilbuddet gennem julemærkehjemmet.

Kommunen vurderer selv, at projektet har tiltrukket idrætsuvante målgrupper, men at det er uvist, om det skyldes, at der var tale om et gratis tilbud. Med andre ord er det uvist, hvorvidt de idrætsuvante og foreningsinaktive grupper vil fortsætte i foreningerne gennem en længere periode, når der skal betales fuldt kontingent.

Nytænkning

Et tilbud til skolebørn om at være aktive i deres ferier og afprøve nye idrætsgrene er et velkendt tilbud i en række danske kommuner. Der, hvor projektet har tænkt nyt, er videreudviklingen af det eksisterende tilbud med et særligt fokus på de inaktive og overvægtige børn. Desuden er det relativt få sammenlignelige kommuner, der inden for idræts- og fritidsområdet selv har gennemført en større undersøgelse af de lokale overvægtige børns behov og præferencer, inden et udviklingstiltag iværksættes. Det er også relativt få sammenlignelige kommuner, som har gennemført en så omfattende og vellykket (men også ressourcekrævende) PR-indsats for et nyt udviklingstiltag på idræts- og fritidsområdet.

5. Læring og inspiration fra projektet

De deltagende foreninger var positive over for de gennemførte aktiviteter og anså 'Aktiv Ferie' som en oplevelse, hvor eventuelle forskelle mellem børnene nedbrydes, og hvor igennem fællesskaber opstår. Det var dog kommunens oplevelse fra projektet, at de frivillige i idrætsforeningerne generelt ikke var motiveret af eller interesseret i at løfte en frivillig social indsats. De frivillige brænder i stedet for deres idræt, for at gøre andre interesserede heri og tiltrække nye medlemmer til deres forening. Den frivillige indsats må gerne resultere i en social indsats, men som et biprodukt af en allerede eksisterende indsats. At sætte fokus på den sociale indsats som det centrale formål vil ikke fremelske engagement og interesse hos de frivillige i kommunens idrætsliv.

Det er givet også derfor, at mentorordningen ikke gav de resultater, som var forventet, hvor især rekrutteringen af mentorer var meget vanskelig. Gennem interview med 12 foreningsledere har kommunen afdækket, at foreningerne oplevede ikke at være blevet hørt af kommunen grundet måden tiltaget blev implementeret på - enten fordi foreningerne synes at det var dårlig idé, eller fordi de ikke følte sig anerkendt for den indsats, de gjorde i forvejen.

På grund af foreningernes manglende interesse for at deltage i mentorordningen valgte kommunen en ny og mere praksisnær model ved at producere en video omkring vigtigheden af at tage godt imod nye medlemmer i foreningerne. Videoen blev positivt modtaget af foreningerne.

De institutioner, der virkede som ambassadører for projektet, fungerede ikke planlagt som de primære formidlere af tilbuddene til målgruppen, men deres indsats kan have været understøttende for PR-indsatsen. Ved lignende projekter kan folkeskolelærere med deres nærhed og kendskab til det enkelte barn i højere grad inddrages som ambassadører, men skolernes travlhed med eller prioritering af implementeringen af skolereformen fra skoleåret 2014/2015 var en udfordring for projektet.

Kommunens interne evalueringsrapport har en række informationer og anbefalinger, der kan være nyttige ved iværksættelse af lignende projekter i andre kommuner.

Kontaktinformation vedr. yderligere information om projektet:

Johnny Wulff Andersen

E-mail: jande@mariagerfjord.dk